Euroopan parlamentti
2019-2024

Kalatalousvaliokunta

2023/2049(INI)

27.6.2023

MIETINTÖLUONNOS

yhteisestä markkinajärjestelystä (YMJ) annetun asetuksen täytäntöönpanosta kalastus- ja vesiviljelyalalla – asetus (EU) 1379/2013
(2023/2049(INI))

Kalatalousvaliokunta

Esittelijä: Izaskun Bilbao Barandica

SISÄLTÖ

Sivu

PERUSTELUT – YHTEENVETO TOSISEIKOISTA JA HAVAINNOISTA 3

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS 5

PERUSTELUT – YHTEENVETO TOSISEIKOISTA JA HAVAINNOISTA

Kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä 11. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1379/2013 48 artiklassa säädetään, että komissio esittää Euroopan parlamentille ja neuvostolle tulokset asetuksen soveltamisesta viimeistään 31. joulukuuta 2022.

Komissio hyväksyi tällaisia tuloksia koskevan kertomuksen 21. helmikuuta 2023, ja PECH-valiokunta päätti laatia mietinnön mainitun asetuksen täytäntöönpanosta.

Nykyinen YMJ-asetus hyväksyttiin samassa tarkistuspaketissa kuin YKP-asetus vuonna 2013. Vuonna 2013 hyväksytyllä tarkistuksella tehtiin joitakin perustavanlaatuisia muutoksia kalastus- ja vesiviljelytuotteiden yhteisen markkinajärjestelyn toimintaan. Tarkistuksella vahvistettiin erityisesti tuottajaorganisaation roolia markkinoiden hallinnoinnissa ja samalla lakkautettiin useita markkinoiden interventiotoimenpiteitä, kuten toimenpiteet, jotka koskevat kalastustuotteiden poistamista pysyvästi ihmisravinnoksi tarkoitettujen tuotteiden joukosta tai niiden tuhoamista. Tuottajaorganisaatiolla on myös tärkeä rooli kilpailusääntöjen osalta, koska ainoastaan YMJ-asetuksen mukaisesti hyväksytyt tuottajaorganisaatiot voivat poiketa kilpailusäännöistä ja saada käyttöön erityisiä EU:n varoja, jotka on tarkoitettu niiden toteuttamiin markkinoiden hallintatoimiin.

YMJ-asetus on erottamaton ja tärkeä osa yhteisen kalastuspolitiikan säännöt muodostavaa sääntöverkostoa, jolla pyritään erityisesti varmistamaan hyvin hallinnoidut ja toimivat kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinat. Se edistää merkittävästi kilpailukyvyn, markkinoiden vakauden ja avoimuuden takaamista sekä elintarvikkeina käytettyjen vesiviljelytuotteiden monipuolisen tarjonnan varmistamista kuluttajille.

Esittelijän kanta

Esittelijä suhtautuu myönteisesti YMJ:n sääntöjen täytäntöönpanossa saavutettuun edistykseen mutta katsoo, että tarvitaan lisätoimia kuluttajille tiedottamisen varmistamiseksi, merkintöjen parantamiseksi, markkinoiden avoimuuden lisäämiseksi sekä kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyden parantamiseksi.

Esittelijä on pannut merkille useat raportit, joissa todetaan YMJ:n sääntöjen täytäntöönpanoa koskevan komission kertomuksen lailla, että sääntöjä ei sovelleta yhdenmukaisesti. Siksi esittelijä katsoo, että komission ja jäsenvaltioiden on toteutettava lisätoimia YMJ-asetuksen täytäntöönpanon parantamiseksi ja yhdenmukaistamiseksi. Yhdenmukaisempi täytäntöönpano on tärkeää, jotta voidaan varmistaa kuluttajien luottamus sisämarkkinoille saatettuihin elintarvikkeina käytettäviin vesiviljeltytuotteisiin ja varmistaa tasapuoliset toimintaedellytykset EU:n kalastajille ja vesiviljelyn harjoittajille.

Esittelijä suhtautuu myönteisesti aikomukseen esittää ehdotus puitelainsäädännöksi kestävistä elintarvikejärjestelmistä, jotta voidaan lisätä avoimuutta ja kuluttajille tiedottamista. On varmistettava, että tällainen puitelainsäädäntö ei aiheuta hallinnollista lisärasitetta ja että se on yhdenmukainen muissa EU:n säädöksissä asetettujen kestävää kehitystä koskevien tavoitteiden kanssa.

Esittelijä pitää myönteisinä kalastuksenvalvonta-asetuksen tarkistamista koskevien

neuvottelujen tuloksia ja erityisesti sääntöjä, joilla pyritään vahvistamaan kaikkien kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä koskevia säännöksiä. Tämä on tärkeä osa jäljitettävyyttä koskevien tietojen varmistamista eurooppalaisille kuluttajille. Tämän vuoksi komission olisi ehdotettava lisätoimia sen varmistamiseksi, että loppukuluttajat voivat saada näitä tietoja helposti ja saavutettavassa muodossa.

EUMOFA on kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinoiden EU-seurantakeskus ja Euroopan komission kehittämä Euroopan unionin kalastus- ja vesiviljelyalan markkinatietousväline. Sen tavoitteena on lisätä markkinoiden avoimuutta ja tehokkuutta, ja se analysoi EU:n markkinoiden dynamiikkaa ja tukee yritysten päätöksentekoa ja poliittista päätöksentekoa. EUMOFA mahdollistaa kalastus- ja vesiviljelytuotteiden määrien, arvojen ja hintojen suoran seurannan ensimyynnistä vähittäiskauppaan, mukaan lukien tuonti ja vienti. Tietoja kerätään EU-maista, Islannista, Norjasta ja Yhdistyneestä kuningaskunnasta sekä EU:n toimielimiltä, ja ne saatetaan ajan tasalle päivittäin.

Esittelijä on sitä mieltä, että jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä tätä välinettä enemmän, jotta voidaan parantaa edelleen välineen avulla kerättyjä tietoja, sillä välinettä voitaisiin lisäksi käyttää markkinoiden analysointiin. Niiden olisi hyödynnettävä välinettä erityisesti silloin, kun tapahtuu suuria muutoksia, kuten covid-19-kriisin aikana, jotta voidaan ottaa käyttöön kriisinhoitovälineitä ja vaihtoehtoja markkinoiden vakauttamiseksi.

EU vastustaa voimakkaasti LIS-kalastusta, ja tarvitaan lisätoimia, jotta asiassa voidaan edistyä edelleen. LIS-kalastuksen torjunnassa on erittäin tärkeää parantaa jäljitettävyyttä ja avoimuutta vesiviljelytuotteiden alan toimitusketjussa.

Tuottajaorganisaatioilla on vahvempi rooli nykyisessä YMJ-asetuksessa, minkä vuoksi on tärkeää hyväksyä jäsenvaltioissa jo olemassa olevat organisaatiot, jotka hoitavat samanlaisia tehtäviä kuin tuottajaorganisaatiot. YMJ:n sääntöjen tarkoituksena on helpottaa markkinoiden hallintaa, ja ne on otettu käyttöön erityisesti kalastajien ja vesiviljelyn harjoittajia varten. Niillä ei pyritä tekemään pakolla rakennemuutoksia heitä edustaviin organisaatioihin eikä toimitusketjuun vain sen vuoksi, että ne saataisiin vastaamaan EU:n yhteistä määritelmää.

Esittelijä katsoo näin ollen, että komission olisi otettava huomioon Euroopan parlamentin useat kehotukset mukauttaa tuottajaorganisaation hyväksymisperusteita siten, että niissä otetaan paremmin huomioon kaikki jäsenvaltioiden eri organisaatiot, jotka hoitavat suurelta osin tuottajaorganisaation tavoitteiden mukaisia tehtäviä. Esimerkkejä tällaisista organisaatioista, jotka olisi hyväksyttävä, ovat cofradías- ja Prud’homie de pêche -kalastusyhdistykset.

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

yhteisestä markkinajärjestelystä (YMJ) annetun asetuksen täytäntöönpanosta kalastus- ja vesiviljelyalalla – asetus (EU) 1379/2013
(2023/2049(INI))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1184/2006 ja (EY) N:o 1224/2009 muuttamisesta sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 104/2000 kumoamisesta 11. joulukuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1379/2013[1] (YMJ-asetus) ja sen täytäntöönpanon,

– ottaa huomioon 21. helmikuuta 2023 annetun komission kertomuksen Euroopan parlamentille ja neuvostolle kalastus- ja vesiviljelytuotealan yhteisestä markkinajärjestelystä annetun asetuksen (EU) N:o 1379/2013 täytäntöönpanosta (COM(2023)0101),

– ottaa huomioon 20. toukokuuta 2020 annetun komission tiedonannon ”Pellolta pöytään -strategia oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten” (COM(2020)0381),

– ottaa huomioon 20. lokakuuta 2021 antamansa päätöslauselman Pellolta pöytään -strategiasta oikeudenmukaista, terveyttä edistävää ja ympäristöä säästävää elintarvikejärjestelmää varten[2],

– ottaa huomioon kalastuksenvalvonta-asetuksesta käytävien neuvottelujen tuloksen,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 54 artiklan sekä valiokunta-aloitteisten mietintöjen laatimista koskevasta lupamenettelystä 12. joulukuuta 2002 tehdyn puheenjohtajakokouksen päätöksen 1 artiklan 1 kohdan e alakohdan ja liitteen 3,

– ottaa huomioon kalatalousvaliokunnan mietinnön (A9-0000/2023),

A. toteaa korostaneensa Pellolta pöytään -strategiasta antamassaan päätöslauselmassa, että hyvät jäljitettävyysmekanismit, joilla vastataan kuluttajien vaatimuksiin antamalla tietoa siitä, missä, milloin, miten ja mitä kalaa on pyydetty tai viljelty, myös EU:n ulkopuolelta tuoduille tuotteille, ovat olennaisen tärkeitä, jotta voidaan varmistaa elintarviketurvallisuus, avoimuus kuluttajien suuntaan, laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen (LIS-kalastus) torjunta sekä vihreän kehityksen ohjelman ja kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttaminen;

B. ottaa huomioon, että parlamentin ja neuvoston alustava sopimus tarkistetusta kalastuksenvalvonta-asetuksesta sisältää merkittäviä parannuksia kaikkien kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyssääntöihin; ottaa huomioon, että näiden sääntöjen täytäntöönpanoon sovelletaan toivottua pidempää siirtymäkautta eli kahden vuoden

[1] EUVL L 354, 28.12.2013, s. 1.
[2] EUVL C 184, 5.5.2022, s. 2.

siirtymäkautta tuoreiden ja jäädytettyjen tuotteiden osalta ja viiden vuoden kautta jalostettujen tuotteiden osalta ja niillä varmistetaan, että kuluttajat saavat täsmällisiä tietoja; katsoo, että merkintöjen parantaminen on väline LIS-kalastuksen torjumiseksi ja edistää reilun kilpailun varmistamista;

Johdanto

1. muistuttaa, että yhteinen markkinajärjestely (YMJ) on suojelu- ja rahoitustoimenpiteiden ohella erottamaton osa yhteistä kalastuspolitiikkaa (YKP) ja se on ratkaisevan tärkeä niiden tavoitteiden saavuttamiseksi;

2. korostaa, että YMJ-asetuksen vuonna 2013 tehdyn tarkistuksen myötä siirryttiin tietyntyyppisistä interventioista lähestymistapaan, joka on suuntautunut enemmän kohti pitkän aikavälin markkinoita ja jossa keskitytään alan kehitykseen ja innovointiin;

Ammatilliset organisaatiot

3. katsoo, että tuottajaorganisaatiot ovat kalastus- ja vesiviljelyalan selkäranka ja tukevat YKP:n päivittäistä hallinnointia ja mahdollistavat sen kollektiivisen täytäntöönpanon tuottajatasolla;

4. katsoo, että tuottajaorganisaatioilla on keskeinen rooli YKP:n tavoitteiden saavuttamisessa, minkä vuoksi niitä on tuettava edelleen; toteaa, että on tehtävä lisätoimia tuottajaorganisaatioiden perustamisen, vakiinnuttamisen ja rahoituksen edistämiseksi koko EU:ssa ja erityisesti jäsenvaltioissa, joissa alkutuotanto on edelleen suurelta osin hajanainen (vesiviljely, pienimuotoinen kalastus); katsoo, että tuottajaorganisaatioiden vahva läsnäolo on ratkaisevan tärkeää rannikkoyhteisöjen vaurauden lisäämiseksi ja kalastajien aseman vahvistamiseksi toimitusketjussa;

5. toteaa, että asianmukaisesti toimivilla tuottajaorganisaatioilla on yleensä onnistuneita toimenpiteitä ja toimia, mutta panee merkille, että edelleen on pulaa pienimuotoista kalastusta harjoittavien ja etenkin vesiviljelyä harjoittavien tuottajaorganisaatioista; panee merkille, että tällä hetkellä toiminnassa olevat vesiviljelyalan tuottajaorganisaatiot ovat olleet erityisen menestyksekkäitä menekinedistämis- ja viestintätoimissaan;

6. panee merkille, että jäsenvaltioissa on tällä hetkellä organisaatioita, jotka suorittavat tuottajaorganisaatioiden toimialaan kuuluvia tehtäviä ja toimintoja mutta joita ei voida pitää YMJ-asetuksen mukaisina tuottajaorganisaatioina;

7. toteaa, että covid-19-kriisi johti useimpien tuoreiden elintarvikkeina käytettävien vesiviljeltytuotteiden myyntipisteiden äkilliseen sulkemiseen, minkä vuoksi on aiheellista palauttaa mahdollisuus käyttää varastointitukimekanismeja ja laajentaa ne koskemaan vesiviljelyalan tuottajaorganisaatioita;

Yhteiset kaupan pitämisen vaatimukset

8. muistuttaa, että monet vuoden 2013 YMJ-asetukseen sisältyvistä kaupan pitämisen vaatimuksista ovat peräisin 1980- ja 1990-luvuilta; toteaa, että komission arvioinnin mukaan nämä vaatimukset ovat yleisesti ottaen olleet merkityksellisiä ja tehokkaita ja tuoneet lisäarvoa;

9. huomauttaa, että komission arvioinnissa ja sen perustana olevissa kuulemisissa yksilöitiin mahdollisuuksia yksinkertaistaa, virtaviivaistaa ja nykyaikaistaa vaatimuksia; panee merkille, että se havaitsi myös, että kansallisten viranomaisten suorittama seuranta on suhteellisen vähäistä vaatimusten noudattamisen varmistamisen osalta;

10. korostaa, että komission arvioinnissa havaittiin puutteita nykyisessä kehyksessä siltä osin kuin on kyse siitä, voidaanko sen avulla saavuttaa YMJ-asetuksen tavoitteet;

Kuluttajille tiedottaminen

11. on yhtä mieltä siitä, että YMJ:n tavoitteiden täysimääräinen saavuttaminen edellyttää, että kuluttajat saavat markkinointi- ja valistuskampanjoiden avulla tietoa kalastus- ja vesiviljelytuotteiden syönnin merkityksestä ja saatavilla olevien lajien laajasta valikoimasta sekä tuotteiden merkintöihin sisältyvien tietojen ymmärtämisen merkityksestä; katsoo, että kuluttajien olisi saatava selkeitä ja kattavia tietoja EU:n markkinoilla myytävistä tuotteista, jotta he voivat tehdä tietoon perustuvia valintoja, ja on sitä mieltä, että näiden tietojen olisi oltava samojen sääntöjen mukaisia tuotteiden alkuperästä riippumatta;

12. katsoo, että jäljitettävyys ja siihen liittyvät avoimuustoimenpiteet ovat tarpeen sovellettavien YKP:n sääntöjen noudattamisen varmistamiseksi; katsoo, että jos näitä toimenpiteitä tuetaan asianmukaisella merkintäjärjestelmällä, niillä voidaan taata, että kuluttajille annettavat tiedot ovat luotettavia; korostaa, että tällainen merkintäjärjestelmä on ratkaisevan tärkeä sekä elintarvikepetosten, myös virheellisten merkintöjen, että LIS-kalastuksen torjumiseksi;

13. panee merkille, että komission kuulemisissa tuotiin esille, että kuluttajille tiedottamista koskevia pakollisia vaatimuksia ei ollut noudatettu joissakin jäsenvaltioissa; panee merkille, että täytäntöönpanon katsotaan olevan epätasaista koko EU:ssa ja että tämä on erityisen merkittävää joillakin segmenteillä, kuten kalakauppiaiden ja suurkeittiöiden segmenteillä; muistuttaa, että merkinnöissä on oltava tarkka kuvaus kalastustuotteista ja muista tuotteista, erityisesti kun mainitaan korvaavia tuotteita, koska usein käytetään kuvia, joiden perusteella kuluttajat pitävät tiettyjä tuotteita kalastustuotteina, vaikka ne eivät ole niitä;

Kilpailusäännöt

14. muistuttaa, että tuottajaorganisaatiot voidaan vapauttaa kilpailusääntöjen soveltamisesta tavoitteidensa saavuttamiseksi tietyin edellytyksin, mukaan lukien se, että niiden toiminta ei johda markkinoiden eristämiseen eikä estä tai poista kilpailua;

15. toteaa, että tämä vapautus on olennaisen tärkeä sen kannalta, että voidaan mahdollistaa tietyt tuottajaorganisaatioiden käytännöt, kuten tuottajaorganisaation jäsenten markkinoille saattamien määrien valvominen, jotta voidaan vakauttaa markkinoita ja hintoja, noudattaa suojeluvaatimuksia ja välttää ruokahävikkiä; toteaa, että tuottajien yhteiset elimet, joita ei ole hyväksytty (esimerkiksi osuuskunnat ja cofradías-kalastusyhdistykset), eivät voi hyödyntää vapautusta tuottajaorganisaatioita koskevien nykyisten kriteerien nojalla;

Markkinatietous

16. palauttaa mieliin, että kalastus- ja vesiviljelytuotteiden markkinoiden EU-seurantakeskus (EUMOFA) tarjoaa markkinatietoutta kalastusalan toimijoille auttaakseen näitä ymmärtämään paremmin markkinoiden suuntauksia; panee merkille, että asiaa koskeva verkkosivusto ja tietokanta ovat olleet verkossa huhtikuusta 2013 lähtien ja että ne ovat olleet täysin toiminnassa tarkistetun YMJ:n voimaantulosta lähtien ja hyödyttäneet tutkimuselimiä, sidosryhmiä ja suurta yleisöä parantamalla markkinatietouden ja tietojen saatavuutta;

17. toteaa, että EUMOFAa käytettiin kriisitoimenpiteiden käynnistämiseen covid-19-pandemian vaikutusten lieventämiseksi;

Päätelmät

18. suhtautuu myönteisesti YMJ:n sääntöjen täytäntöönpanossa saavutettuun edistykseen; korostaa, että tarvitaan lisätoimia, joilla varmistetaan, että kuluttajat saavat asianmukaisesti tietoja, parannetaan merkintöjä, lisätään markkinoiden avoimuutta ja parannetaan kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä;

19. katsoo, että komission ja jäsenvaltioiden on toteutettava enemmän toimia YMJ-asetuksen yhdenmukaisemman täytäntöönpanon takaamiseksi; katsoo, että yhdenmukaisempi täytäntöönpano voisi auttaa varmistamaan kuluttajien luottamuksen sisämarkkinoille saatettuihin elintarvikkeina käytettäviin vesiviljeltytuotteisiin;

20. suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen esittää ehdotus kestäviä elintarvikejärjestelmiä koskevaksi lainsäädäntökehykseksi, jotta voidaan lisätä avoimuutta ja tarjota kuluttajille enemmän tietoa; korostaa tarvetta varmistaa, että tämä ei lisää hallinnollista taakkaa ja että se on EU:n lainsäädännössä asetetun kestävyysedellytyksen mukainen;

21. pitää myönteisinä kalastuksenvalvonta-asetuksen tarkistamista koskevien neuvottelujen tuloksia ja erityisesti sääntöjä, joilla pyritään vahvistamaan kaikkien kalastus- ja vesiviljelytuotteiden jäljitettävyyttä koskevia säännöksiä; katsoo, että nämä jäljitettävyystiedot ovat erittäin tärkeitä eurooppalaisille kuluttajille; kehottaa komissiota ehdottamaan lisätoimia sen varmistamiseksi, että loppukuluttajat voivat saada näitä tietoja yksinkertaisessa ja helposti saatavilla olevassa muodossa;

22. katsoo, että jäsenvaltioiden olisi hyödynnettävä enemmän EUMOFAa, jotta voidaan parantaa välineen puitteissa kerättyjä tietoja entisestään; katsoo, että EUMOFAa voitaisiin hyödyntää enemmän markkinoiden analysoimiseksi erityisesti silloin, kun tapahtuu merkittäviä muutoksia, kuten covid-kriisin aikana, jotta voidaan ottaa käyttöön kriisivälineitä ja vaihtoehtoja markkinoiden vakauttamiseksi;

23. on vakuuttunut siitä, että jäljitettävyyden ja avoimuuden parantaminen elintarvikkeina käytettävien vesiviljelytuotteiden alalla on ratkaisevan tärkeää LIS-kalastuksen torjumisen kannalta;

24. kehottaa jälleen mukauttamaan tuottajaorganisaatioiden hyväksymisperusteita siten, että otetaan paremmin huomioon kaikki jäsenvaltioiden eri organisaatiot, jotka hoitavat tehtäviä, jotka kuuluvat suurelta osin tuottajaorganisaation toimialaan; tuo tässä yhteydessä esille cofradías- ja prud'homies de pêche -kalastusyhdistysten kaltaiset organisaatiot;

°

° °

25. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.